בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

גִּלְיוֹן

שִׁיעוּרֵי חִינּוּךְ

אִידִישׁ

פּוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א

פְּרַאקְטִישֶׁע עֵצוֹת אוּן הַדְרָכוֹת פַּאר עֶלְטֶערְן, מְלַמְּדִים, מְחַנְּכִים אוּן מְחַנְּכוֹת

גליון ק"פ

מוסדות היכל הקודש ברסלב

פרשת וישלח שנת תשפ"ז

שִׁיעוּרִים אִין חִינּוּךְ

פּוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א

- שֵׁם שָׁמַיִם -

דִּי אַרְבֶּעט פּוּן מְחַנְּכִים

טַייעֶרֶע מְחַנְּכִים, דִּי אַרְבֶּעט פּוּן אַ מְחַנֵּךְ אִיז צוּ טוּן דָּאס וָואס דִּי הֵיילִיגֶע חַשְׁמוֹנָאִים הָאבְּן גֶעטוּן אִין דִּי צַייטְן פּוּן דִּי יְוָנִים.

דִּי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ד) דֶערְצֵיילְן אוּנְז וָואס דִּי גְזֵירוֹת פּוּן דִּי יְוָנִים זֶענֶען גֶעוֶוען; עֶס אִיז גֶעוֶוען אַנְדֶערְשׁ וִוי דִּי גְזֵירָה פּוּן הָמָן הָרָשָׁע. הָמָן הָאט גֶעוָואלְט פַּארְטִילִיגְן אַלֶע אִידְן, וִוי מִיר זָאגְן פּוּרִים אִין 'וְעַל הַנִּסִּים': "כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד". הָמָן הָאט גֶעוָואלְט אוֹיסְ'הַרְגְ'עֶנֶען יֶעדְן אִיד - פּוּן גְרוֹיס בִּיז קְלֵיין, מֶענֶער אוּן פְרוֹיעֶן - אִין אֵיין טָאג, אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אוּנְז גֶערַאטֶעוֶועט אוּן צֶעשְׁטֶערְט זַיין פְּלַאן.

וִוידֶער דִּי יְוָנִים הָאבְּן גֶעהַאט אַן אַנְדֶערְן צִיל: זֵיי הָאבְּן גֶעוָואלְט אוֹיסְרַייסְן אִידִישְׁקֵייט, וִוי מִיר זָאגְן חֲנוּכָּה אִין 'וְעַל הַנִּסִּים': "לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ", זֵיי הָאבְּן נִישְׁט גֶעזוּכְט צוּ הַרְגְ'עֶנֶען דִּי אִידְן, נָאר זֵיי הָאבְּן גֶעוָואלְט אַז אִידְן זָאלְן זִיךְ אִינְגַאנְצְן אוֹיסְמִישְׁן מִיט דִּי גוֹי'אִישֶׁע קוּלְטוּר, מֶען זָאל פַּארְגֶעסְן דִּי תּוֹרָה, אוּן עֶס זָאל נִישְׁט זַיין קַיין חִילוּק צְוִוישְׁן טוּמְאָה אוּן טָהֲרָה חַס וְשָׁלוֹם.

דָּאס אִיז גֶעגַאנְגֶען אַזוֹי וַוייט, אַז זֵיי הָאבְּן גֶעהֵייסְן אוֹיפְשְׁרַייבְּן אוֹיף דִּי הֶערְנֶער פּוּן דִּי אָקְסְן מִיט וָואס מֶען פְּלֶעגְט אַקֶערְן - וָואס זֶענֶען דֶעמָאלְט גֶעוֶוען אַזוֹי וִוי דִּי הַיינְטִיגֶע טְרָאקְס וואוּ מֶען הֶענְגְט אוֹיף גְרוֹיסֶע מוֹדָעוֹת - דִּבְרֵי כְּפִירָה אוּן נִאוּץ, כְּאִילוּ דִּי וֶועלְט פִּירְט זִיךְ נָאר דוּרְךְ דִּי טֶבַע אוּן דוּרְךְ אוּנְז אַלֵּיין, אָן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן חַס וְשָׁלוֹם.

בִּיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעהָאלְפְן, אוּן דִּי הֵיילִיגֶע חַשְׁמוֹנָאִים הָאבְּן מִלְחָמָה גֶעהַאלְטְן קֶעגְן זֵיי אוּן זֵיי בַּאזִיגְט, אוּן זֵיי הָאבְּן צוּרִיק אַרַיינְגֶעבְּרֶענְגְט דִּי הֵיילִיגֶע אֱמוּנָה בַּיי אִידִישֶׁע קִינְדֶער. אֵיינֶע פּוּן דִּי זַאכְן וָואס זֵיי הָאבְּן דֶעמָאלְט מְתַקֵּן גֶעוֶוען אִיז, אַז אִין יֶעדְן שְׁטַר זָאל מֶען מַזְכִּיר זַיין שֵׁם הַשֵּׁם - דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְנ'ס נָאמֶען (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יח:).

דָּאס אִיז דֶער מְקוֹר פַּארְוָואס מִיר פִּירְן זִיךְ אַז יֶעדֶע מָאל וֶוען מֶען הֵייבְּט אָן שְׁרַייבְּן, הֵייבְּט מֶען אָן דֶעם בְּלַאט מִיט דִּי אוֹתִיּוֹת: בס"ד - בְּסִיַּיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא, ב"ה - בָּרוּךְ הַשֵּׁם, לה"ו - לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אָדֶער: בעזהשי"ת - בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; כְּדֵי אַרַיינְצוּפְּרֶעגְלֶען אַז עֶס אִיז נִישְׁטָא קַיין שׁוּם טֶבַע, מִקְרֶה אָדֶער מַזָּל, נָאר אַלֶעס אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער.

דִּי נְשָׁמָה פּוּן אַ שׁוּלֶע

סְפֶּעצִיעֶל דִּי וָואס אַרְבֶּעטְן אִין אַ שׁוּלֶע דַארְפְן וִויסְן: מֶען שְׁטֶעלְט טַאקֶע אוֹיס אַ לֶערְן-פְּלַאן וָואס צוּ לֶערְנֶען מִיט דִּי קִינְדֶער אִין יֶעדְן יָארְגַאנְג, סַיי בַּיי אִידִישׁ אוּן סַיי בַּיי עֶנְגְלִישׁ, אָבֶּער דָּאס אַלֶעס אִיז בְּלוֹיז גֶעמַאכְט כְּדֵי אָנְצוּפִילְן דֶעם טָאג, אוּן אִינְאֵיינְוֶועגְס לֶערְנֶען זִיךְ דִּי קִינְדֶער אוֹיס נוּצְבַּארֶע זַאכְן וִוי לְמָשָׁל רֶעכֶענֶען אוּן דָּאס גְלַייכְן. אָבֶּער וָואס אִיז דִּי נְשָׁמָה פּוּן דִּי שׁוּלֶע? וָואס וִויל מֶען בֶּאֱמֶת דֶערְגְרַייכְן מִיט דִּי גַאנְצֶע אַרְבֶּעט? דֶער צִיל אִיז: אַרַיינְצוּלֵייגְן אִין דִּי קִינְדֶער אַז עֶס אִיז דָּא אַ בַּאשֶׁעפֶער!

אִין אָנְהֵייבּ, וֶוען מִיר הָאבְּן גֶעעֶפְנְט אוּנְזֶער שׁוּלֶע 'בֵּית פֵּיגָא', הָאט עֶס טַאקֶע בְּלוֹיז בַּאשְׁטַאנֶען פּוּן דֶערְצֵיילְן פַּאר דִּי קִינְדֶער 'מַעֲשִׂיּוֹת פּוּן תְּפִלָּה'; מֶען הָאט נָאר גֶערֶעדְט צוּ דִּי קִינְדֶער וֶועגְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. לֶערֶערִינְס זֶענֶען גֶעזִיצְן מִיט אַפָּאר קִינְדֶער אִין אַ שַׁבָּת שְׁטוּבּ בַּיי אֵיינֶעם אִינְדֶערְהֵיים, מֶען הָאט גֶעדַאוֶוענְט אוּן גֶעגֶעסְן, מֶען הָאט דֶערְצֵיילְט מַעֲשִׂיּוֹת פּוּן תְּפִלָּה, אוּן דֶערְנָאךְ אִיז מֶען אַהֵיימְגֶעגַאנְגֶען. עֶס הָאט זִיךְ גֶעשְׁפִּירְט וִוי אַ מִשְׁפָּחָה וָואס זִיצְט אוּן פַּארְבְּרֶענְגְט אִינְאֵיינֶעם אִין אַ בַּאבֶּע'ס שַׁבָּת שְׁטוּבּ.

אָבֶּער מִיט דִּי צַייט הָאט זִיךְ דִּי שׁוּלֶע בָּרוּךְ הַשֵּׁם צֶעוַואקְסְן, אוּן מֶען הָאט עֶס גֶעמוּזְט אַוֶועקְשְׁטֶעלְן מִיט אַ סִיסְטֶעם פּוּן כִּיתּוֹת אוּן לִימוּדִים. מִיט דֶעם אַלֶעם דֶערְמַאנְט מֶען כְּסֵדֶר פַּאר דִּי אַיינְגֶעשְׁטֶעלְטֶע מֶען זָאל חָלִילָה נִישְׁט פַּארְגֶעסְן דִּי נְקוּדָה אוּן דֶעם צִיל וָואס מֶען וִויל דֶערְגְרַייכְן מִיט דִּי שׁוּלֶע.

אַרַיינְפְלֶעכְטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְנ'ס נָאמֶען

מְחַנְּכִים דַארְפְן אוֹיפְהֵייבְּן אוּן אוֹיפְבּוֹיעֶן דִּי קִינְדֶער גֶעפְלָאכְטְן מִיט וֶוערְטֶער פּוּן 'אֱמוּנָה' אוּן 'אֵייבֶּערְשְׁטֶער', כְּדֵי אַרַיינְצוּלֵייגְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִין דִּי קִינְדֶער.

מֶען דַארְף כְּסֵדֶר נִיצְן אַזֶעלְכֶע סָארְט וֶוערְטֶער: "בָּרוּךְ הַשֵּׁם", "דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט הֶעלְפְן", "מֶען וֶועט בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן", "שְׁכֹּחַ אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַז דוּ הָאסְט גֶעדַאוֶוענְט אַזוֹי שֵׁיין אוּן הוֹיךְ", "שְׁכֹּחַ אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַז דוּ הָאסְט גֶעדֶענְקְט צוּ בְּרֶענְגֶען דָּאס צֶעטְל", "שְׁכֹּחַ אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַז דַיין

צעטל איז אויסגעקומען אזוי שיין", "מען גייט בעטן דעם איבערשטן אז דיין אויער זאל זיך אויסהיילן", און אזוי ווייטער.

אויב אַ קינד רופט זיך אָן אין כתָּה אויף אַ געוויסע זאך וואס מען האט געהייסן מאכן: "איך ווייס נישט ווי אזוי מען מאכט עס, איך קען עס נישט מאכן", זאל מען זאגן פארן קינד: "דו קענסט יא! לאמיר בעטן דעם איבערשטן אז דו זאלסט עס קענען גוט מאכן, און דערווייל פרוביר מיט אלע דיינע כחות; מיטן איבערשטנ'ס הילף וועסטו מצליח זיין".

דאס איז דער ציל פון אונזער גאנצע ארבעט: עס זאל שטענדיג ארויסקומען פון זייער מויל: 'באשעפער', 'איבערשטער', 'שכח איבערשטער', און די קינדער זאלן שמועסן צווישן זיך וועגן בעטן דעם איבערשטן און אז דער איבערשטער וועט העלפן.

אריינלייגן דעם איבערשטן אין יעדע צייט

ווען מען רעדט צו מחנכים וועגן אריינלייגן דעם איבערשטן אין די קינדער, מיינט מען יעדן איינעם וואס האט סיי וואס פאר אַ שייכות מיט די קינדער - פון ווען מען נעמט זיי ארויף אויפן באס ביז זיי קומען אָן אהיים. דאס נעמט אריין די וואס זענען מיט די קינדער אויפן באס, ביים שפילן, די העלפערס, בעבי סיטערס וכדומה. אלע דארפן וויסן וואס די ארבעט פון יעדן וואס ארבעט מיט קינדער איז: אז עס איז דא איין מטרה, די קינדער זאלן וויסן אז עס איז דא אַ באשעפער אויף דער וועלט.

איך האב געזען אין איינע פון די ספרים הקדושים אַ שיינע פשט, פארוואס די יְוָנים האבן געהייסן אויפשרייבן די ווערטער פון כפירה דוקא אויף די הערנער פון די אקסן? ווייל זיי האבן געוואלט אריינברענגען ביי מענטשן דעם געדאנק אפצוטיילן די ארבעט פונעם איבערשטן. זיי האבן געזאגט: "אין שול זאל מען דאווענען און רעדן פונעם איבערשטן, אבער ווען עס קומט צום ארבעטן זאל מען נישט אויסמישן די יוצרות; בית המדרש איז איבערשטער, אבער ביזנעס איז ביזנעס". דערפאר האבן זיי געהייסן אויפשרייבן ווערטער קעגן די אמונה דוקא אויף די אקסן, ווייל דאס זענען געווען די אמאליגע מאשינען מיט וואס מען האט זיך באניצט ביי די ארבעט.

אבער די הייליגע חשמונאים האבן אויסגעשריגן: "מי לה' אלי!" אידישע קינדער זענען אַ גאנצן טאג פארבינדן מיטן איבערשטן; אפילו אינמיטן די ארבעט איז מען דבוק צום איבערשטן.

דאס איז אַ לימוד פאר מחנכים אז מען דארף אריינלייגן דעם איבערשטן אין די קינדער, נישט נאר אין די צייט וואס מען זיצט מיט זיי אין כתָּה און מען לערנט מיט זיי, נאר אפילו אויפן באס אדער בשעת זיי שפילן זיך דארף מען איבעראל אריינפלעכטן דעם איבערשטן.

שם שמים שגור בפיו

ליידער קען מען אמאל הערן מענטשן וואס מאכן חוזק פון ערליכע אידן וואס לעבן מיטן איבערשטן און דערמאנען כסדר דעם איבערשטנ'ס נאמען.

מען קען אמאל הערן ווי איינער רעגט זיך אויף און זאגט: "הער שוין אויף צו רעדן אַ גאנצן טאג פון 'איבערשטער, איבערשטער, איבערשטער', 'ברוך השם, ברוך השם'; איך האב דיר געפרעגט אַ פשוט'ע שאלה - ענטפער מיר ווי אַ נארמאלער מענטש".

מיין ווייב תחי' דערציילט מיר, אז איין מאל איז זי געווען אין פארק מיט די קינדער, און אַ פרוי איז צוגעקומען שמועסן מיט איר, זי האט געפרעגט מיין ווייב: "וואס מאכסטו?" האט זי געענטפערט: "ברוך השם", און אזוי האט זי זיך אויסגעדרוקט אויף נאך עטליכע זאכן: "ברוך השם", ביז יענע פרוי איז שוין געוואורן נערוועז און האט עס מער נישט געקענט פארנעמען, און זי האט איר געזאגט: "ענטפער נארמאל, עס איז דא אין לעבן פיל מער ווי ברוך השם" - חס ושלום אזוי צו רעדן.

וואס קען זיין אַ בעסערע ענטפער ווי צו ענטפערן: "ברוך השם"?! מיר זעען ביי די פרשה פון יוסף הצדיק אז דער פסוק זאגט (בראשית לט, ג): "וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ", זיין האר פוטיפר האט געזען אז דער איבערשטער איז מיט אים. איז שווער, וואס האט שוין דער גוי פוטיפר געקענט זען ביי יוסף אז ער זאל פארשטיין אז דער איבערשטער איז מיט אים? איז רש"י מסביר (דבור המתחיל כי ה' אתו): "שם שמים שגור בפיו", פוטיפר האט צוגעזען ווי יוסף הצדיק דערמאנט דעם איבערשטן אַ גאנצן טאג; ער פלעגט שטענדיג זאגן: "דער איבערשטער וועט העלפן", "מיטן איבערשטנ'ס הילף", דורך דעם האט ער איינגעזען אז דער איבערשטער איז מיט אים.

רעדן וועגן זיין אפגעהיטן

ביז אהער האבן מיר גערעדט פון איין חלק פון די ארבעט פון אַ מחנך, אריינצולייגן אין די קינדער אז עס איז דא אַ באשעפער; אבער עס איז דא נאך אַ חלק וואס ליגט אויף אַ מחנך צו טון, דאס איז אריינצולייגן אין די קינדער קדושה, אז זיי זאלן זיך פירן הייליג, איידל און אפגעהיטן.

מחנכים מוזן רעדן צו די קינדער איבער דעם אז מען דארף זיך שפילן איידל, און זיי זאלן וויסן זיך אכטונג צו געבן און זיך היטן פון קראנקע מענטשן וואס לאקערן אויף יונגע קינדער און בחורים רחמנא לצלן און ווילן זיי מטמא זיין. מען דארף זיי זאגן קלאר: "אויב אַ פרעמדער רופט דיך אין אַ זייט אדער אין אַ ווינקל - זאלסטו נישט גיין; גיי קיינמאל נישט מיט אַ פרעמדער מענטש וואס דו קענסט נישט - צו אַ שטילע ליידיגע פלאץ וואו מענטשן דרייען זיך נישט, ווייל עס איז מסוכן".

אַ יונגער בחור'ל האט מיר געשריבן אַ בריוו וואו ער דערציילט מיר די פאלגנדע מעשה: איין מוצאי שבת בין איך געגאנגען אין גאס, האט מיר אפגעשטעלט אַ חסידי'שער אינגערמאן און מיר געזאגט אז ער וויל אַ מינוט זען מיין וועסטל, ווייל ער האט געהערט אז די היינטיגע בחורים האבן אַ נייע סארט וועסטל. ער האט מיר געבעטן איך זאל קומען מיט אים הינטערן בנין, און איך בין טאקע געגאנגען מיט אים. ער האט מיר אנגעהויבן אויסצוטון די בעקיטשע און אנכאפן דעם וועסטל, און דערנאך האט ער אנגעהויבן אריינצולייגן זיינע הענט אין מיין העמד און מיר גלעטן. איך האב קודם נישט געכאפט וואס ער וויל, אבער אזוי ווי איך ליין יעדע וואך דעם קונטרס 'עצתו אמונה', האב איך זיך דעמאלט געכאפט אז דער מענטש איז פשוט אַ מְנֻוָּל, און איך האב אנגעהויבן אנטלויפן. ער האט מיר שטארק אנגעכאפט, אבער איך בין געווען שטערקער פון אים און איך בין אנטלאפן פון דארט. ברוך השם אז איך בין גערעטעוועט געוואורן.

אויב דאַרף וואלט וועלן געהערט פון זיינע מחנכים נאכאמאל און נאכאמאל איבער דעם ענין, וואלט ער זיך געקענט איינשפּאַרן די גאנצע מעשׂה און נישט נאכגיין דעם מענטש אזוי וויא אַ שׁטעפּלע וואס מען פירט צו די שׁחיטה. ער וואלט גלייך געטראכט: 'פאַרוואס רופט ער מיר צו אַ שׁטילע זייטיגע פלאץ?' און ער וואלט גלייך פארשטאנען אַז עפּעס איז דא נישט גלאטיג.

מען מוז רעדן צו קינדער דערוועגן, און מען זאל זיי זאגן אַז אזא סארט מענטש איז פשוט קראנק און ער באלאנגט אין תּפיסה.

אזוי אויך דארף מען רעדן אין שולע צו די קינדער, אַז זיי זאלן זיך אכטונג געבן פון נישט געזונטע פריינדשאפטן. מען שיקט מיידלעך אויף שבת צו אַ טאטע אדער צו אַ פעטער, און מען קען קיינמאל נישט וויסן וואס עס קען דארט פאסירן, אין וועלכע שאפע אדער זייטיגע וויניקל איינער פון די משפּחה וועט זיך מיט איר באהאלטן, חס וושלום.

אַ דערמאנונג נאכאמאל צו רעדן

פון די אנדערע זייט דארף מען וויסן: אויב מען כאפט אַ קינד זיך שפּילן מיט אַ צווייטן אויף אַ נישט איידלען אופן, טאר מען נישט ארויסלאזן אין אַ כעס אדער אנהייבן שרייען אויף זיי. מען דארף זיי פשוט נאכאמאל אויסלערנען מיט שיינעם אַז מען טאר דאס נישט טון, און מען מעג זיך נאר שפּילן איידל.

בייַ קליינע קינדער איז נאך בכלל נישט שייך קיין עבירות; אַלעס וואס מען דארף זיי אנזאגן וועגן 'קדושׁה' איז אַ 'חינוך' וואס מען דארף זיי אויסלערנען אויף שפּעטער. דערפאר, אויב עס מאכט זיך אזא פאסירונג צווישן קינדער, איז דאס אַ דערמאנונג פאר מען דארף דערפון צו די קינדער.

אין אַ געווען זיך קען ארויסקומען אַ טובֿה אויב עס האט זיך געמאכט אַ פאסירונג בייַ קליינע קינדער בענין 'קדושׁה', וויל אַסאך מאל טראכט אַ מחנך: 'זאל איך טאקע נאכאמאל רעדן פון קדושׁה? איך האב דאך שוין אמאל געזעדט דערפון?' אבער ווען מען באמערקט אזא מעשׂה אין כּתּה, ווערט מען אויפגעפּרישט נאכאמאל צו רעדן דערפון.

רעדט צו די קינדער, האט נישט קיין מורא צו רעדן! זייט זיי מחזק מיט שיינע ווערטער זיך צו פירן הייליג, איידל און אפּגעהיטן.

וועט בין איך צו רעדן?

די אלע מחשׁבות וואס שוועבן אין די קעפ פון מחנכים אַז: 'וי אזוי קען איך זיין אַ מחנך און רעדן צו קינדער וועגן דעם אייבערשטן און וועגן קדושׁה? איך וייס דאך וועל איך בין, איך בין דאך נישט קיין אויסגעארבעטער מענטש', - טארן נישט צוריקהאלטן דעם מחנך פון אנגיין מיט זיין היילגע ארבעט פון חינוך הילדים.

די אלע מחשׁבות קומען פונעם יצר הרע וואס האט מורא אַז נאך אַ קינד וועט אויסוואקסן ערליך: און הייליג, דערפאר מאכט ער קאפּ ווי און בּרענגט סכּיקות מען זאל טראכטן: 'וועט בין איך?' 'מעג איך רעדן?' 'רעד איך גוט?' אבער מען טאר זיך נישט צוטון מאכן פון די אלע מחשׁבות, וויל עס מאכט נישט אויס צי דו ביסט שוין אינגאנצן אויסגעארבעט אדער נישט. אויבן אין הימל וועט מען דיך דן זיין צי דו ביסט געווען אויסגעארבעט, אבער וען עס קומט צו מחנך זיין קינדער, איז נוגע צי דער מענטש קען אהערשטעלן און פראדוצירן זיין ארבעט, צי ער קען ברענגען קינדער צום אייבערשטן.

פינקט ווי וען מען זעט אַ מענטש ליגן חלשׁות אויף דער ערד אין גאס, וועט מען גלייך צולויפן צו אים און געבן ערשטע הילף אים אויפצולעבן. קיינער וועט דעמאלט נישט טראכטן: 'איך בין דאך נישט אזוי אויסגעארבעט', ווייל וואס מאכט יענצט אויס צי איך בין אויסגעארבעט אדער נישט, איך ראטעוו דאך יענצט אַ אידס לעבן! דאס זעלבע איז מיטן ברענגען קינדער צום אייבערשטן.

נאר דאס בלייבט פונעם מענטש

עס איז אַ שׁווערע ארבעט צו זיין אַ מחנך, אבער עס לוינט זיך. די פאר יאר וואס אַ מענטש לעבט גייט שנעל אריבער, און דערנאך דארף מען צוריקגיין צום אייבערשטן. מענטשן מיינען אַז עס איז דא אַ חבֿרה וואס שטארבן, אבער 'איך' בלייב דא אויף אייביג... וען מען הערט אַ נייעס אַז איינער איז אוועק פון דער וועלט, טראכט מען: 'נעבעך פאר יענעם - אבער דאס האט נישט קיין שייכות מיט מיר'...

וואס בלייבט טאקע איבער פון אַ מענטש? וואס נעמט מען זיך מיט אויבן אין הימל? דאס וואס מען האט אריינגעבראנגט איידישקייט אויף דער וועלט; אַז מען האט אויפגעבויט איידישע קינדער זיי זאלן לעבן מיטן אייבערשטן און זיין אפּגעהיטן, ערליך און הייליג.

וואויל זענען די מחנכים וואס ליגן אריין אין די קינדער זיי זאלן שטענדיג לעבן מיטן אייבערשטן און רעדן פונעם אייבערשטן, און זיך פירן הייליג, איידל און אפּגעהיטן.

מעג מען אזוי אנהאקן אַ קינד?

שׁאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך בין אַ מלמד, און עס איז יעצט פארגעקומען אַ מעשׂה אין מיין קלאס, און איך וויל עס אויסשמועסן מיטן ראש ישיבה שליט"א. די קינדער האבן געהאלטן אינמיטן דאוונען אינדערפרי מיט אַ רואיגקייט, אינמיטן קומט דער מנהל אריין צוזאמען מיט אַ אינגל פון די קלאס, עס שפּריצט פייער פון זיינע אויגן און נאז, און ער רופט אויס אַז דער אינגל (פון זיבן יאר אלט) האט אנגעוואנדט אייניעם אז ער וועט אים אַ דערמאנונג פארן מחנך אַז ער דארף נאכאמאל רעדן דערפון צו די קינדער.

רעדט צו די קינדער, האט נישט קיין מורא צו רעדן! זייט זיי מחזק מיט שיינע ווערטער זיך צו פירן הייליג, איידל און אפּגעהיטן.

נאר דאס בלייבט פונעם מענטש

עס איז אַ שׁווערע ארבעט צו זיין אַ מחנך, אבער עס לוינט זיך. די פאר יאר וואס אַ מענטש לעבט גייט שנעל אריבער, און מען דארף רעדן צו די קינדער וועגן קדושׁה, וואס אַסאך מאל טראכט אַ מחנך: 'זאל איך טאקע נאכאמאל רעדן פון קדושׁה? איך האב דאך שוין אמאל געזעדט דערפון?' אבער מען האלט זיך נישט אזוי, וויל אַסאך מאל איז עס נישט קיין חידוש, אַז מען האט נאכאמאל רעדן פון קדושׁה, וויל אַסאך מאל איז עס נישט קיין חידוש, אַז מען האט נאכאמאל רעדן פון קדושׁה, וויל אַסאך מאל איז עס נישט קיין חידוש, אַז מען האט נאכאמאל רעדן פון קדושׁה.

בְּרִיוָון פון חִינוּךְ

פונעם ראש ישיבה שליט"א

גֶעוֶוען צופְרִידְן און עֶר זָאגְט: "יֶעצְט גֶעבּ מִיר דַיין אַנְדֶערֶע הַאנְט", און עֶר הַאקְט אַרַיין אִין דִי קְלֵיינֶע דַארֶע הֶענְטֶעלֶעךְ, און אַזוֹי אִיז עֶר גֶעגַאנְגֶען צוּרִיק צוּם אַנְדֶערְן הַאנְט, אַזוֹינֶע זֶעצֶעס וָואס אֲפִילוּ פַאר אַן עֶרְוַואקְסֶענֶעם וָואלְט עֶס שְׁטַארְק וֵויי גֶעטוּן, אִיךְ הָאבּ מַמָּשׁ נִישְׁט גֶעקֶענְט קוּקְן אוֹיפְן מְנַהֵל, מֶען טָאר דָאךְ נִישְׁט קוּקְן אִין פָּנִים פון אֵיינֶעם וָואס אִיז אִין כַּעַס (סֵפֶר חֲסִידִים, סִימָן תתשכ"ו).

מַיין שְׁאֵלָה אִיז צִי אִיךְ מֶעג אַרוֹיסְוַוייזְן דַוְקָא אַן אָפֶענֶע אַהֲבָה צוּ דֶעם אִינְגְל, אֲפִילוּ וֶוען אַנְדֶערֶע קִינְדֶער בַּאמֶערְקְן אַז אִיךְ גֶעבּ אִים מֶער פון יֶעדְן; מֶער קַארְטְלֶעךְ וְכַדוֹמֶה? און וָואס דַארְף אִיךְ בִּכְלַל טוּן אִין אַזֶעלְכֶע צַייטְן, אִיךְ מֶעג דָאס דֶערְצֵיילְן פַאר דִי עֶלְטֶערְן? עֶס אִיז לֵיידֶער נִישְׁט דָאס עֶרְשְׁטֶע מָאל וָואס אִיךְ הַאלְט אַזוֹינְס מִיט.

יְיַשֶּׁר כֹּחַ פַאר אַלֶע שִׁיעוּרִים בִּיז אַהֶער, עֶס גֶעבְּט מִיר אַ קְלָארְקֵייט און אַ רוּאִיגְקֵייט אִינֶעם טָאג.

יְיַשֶּׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד' פַּרְשַׁת שׁוֹפְטִים, כ"ט מְנַחֵם-אָב, שְׁנַת תשפ"ו לִפְרָט קָטָן

... נֵרוֹ יָאִיר

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דִי שׁוֹידֶערְלִיכֶע בְּרִיוו.

אַוַדַאי זָאלְסְטוּ גֶעבְּן מֶער לִיבְּשַׁאפְט פַאר דֶעם קִינְד, און אַוַדַאי זָאלְסְטוּ דֶערְצֵיילְן פַאר דִי עֶלְטֶערְן דִי מַעֲשֶׂה וָואס הָאט פַּאסִירְט; דִי עֶלְטֶערְן דַארְפְן וִויסְן יֶעדֶע רִיר וָואס טוּט זִיךְ אִין חֵדֶר מִיט זֵייעֶרֶע קִינְדֶער, וַוייל דִי סָארְט מַעֲשִׂיוֹת זֶענֶען גּוֹרֵם אַז דִי יוּגְנְט גֵייט אַרוֹיס לְתַּרְבּוּת רָעָה, וַוייל אַנְשְׁטָאט מְחַנֵּךְ זַיין דִי קִינְדֶער - טוּט מֶען זֵיי צֶערַייסְן זֵייעֶר נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה.

בַּיי אַזַא מַעֲשֶׂה וָואס הָאט פַּאסִירְט, וֶוען אַ קִינְד קוּמְט דֶערְצֵיילְן פַארְן מְנַהֵל אַז אַ צְוֵוייטֶע קִינְד הָאט אִים דֶערְשְׁרָאקְן אַז עֶר גֵייט אִים אָפְּהַאקְן דִי הֶענְט הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ - דַארְף דֶער מְנַהֵל עֶרְשְׁט בַּארוּאִיגְן דֶעם קִינְד, אִים זָאגְן: "קֵיינֶער הַאקְט נִישְׁט אָפּ קֵיין הֶענְט, הָאבּ נִישְׁט מוֹרָא, עֶס אִיז דָא מֶענְטְשְׁן מִיט אַ צֶעלָאזְטֶע שְׁפְּרַאךְ, יֶעדֶע וָוארְט אִיז 'אִיךְ גֵיי דִיךְ הַרְגְ'עֶנֶען, אִיךְ גֵיי דִיךְ בַּא'מַקְלֶ'ען דִי בֵּיינֶער וְכוּ'', מֶען דַארְף נִישְׁט מוֹרָא הָאבְּן"; און דֶער מְנַהֵל דַארְף נֶעמֶען דֶעם אַנְדֶערְן קִינְד און אִים פְּרֶעגְן וָואס דִי מַעֲשֶׂה אִיז גֶעוֶוען: "פַארְוָואס סְטְרַאשֶׁעסְטוּ אַנְדֶערֶע קִינְדֶער? פַארְוָואס וַוארְפְסְטוּ אַ פַּחַד? און אֲפִילוּ אֵיינֶער הָאט דִיךְ בַּא'עַוְלָה'ט - רֶעדְט מֶען נִישְׁט אַזוֹי", און אַז מֶען זֶעט אַז דֶער קִינְד טוּט וַוייטֶער דִי זַאכְן - גֶעבְּט מֶען אִים אַ קְנַס, עֶר זָאל נִישְׁט קֶענֶען שְׁפִּילְן בַּיי הַפְסָקָה וְכַדוֹמֶה לָזֶה, אָבֶּער חַס וְשָׁלוֹם טוּן אַזֶעלְכֶע מַעֲשִׂיוֹת, דָאס אִיז נִישְׁט קֵיין חִינוּךְ, דָאס אִיז אַכְזָרִיּוּת הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ.

שְׁטַארְק זִיךְ מִיט דַיין הֵיילִיגֶע אַרְבֶּעט, גֶעבּ אַכְטוּנְג אוֹיף דִי קִינְדֶער, קוּק אוֹיף דִי קִינְדֶער וִוי זֵיי זֶענֶען דַיינֶע אֵייגֶענֶע קִינְדֶער, קוּק אוֹיף זֵיי מִיט רַחְמָנוּת. דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (סַנְהֶדְרִין יט:): "כָּל הַמְלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִילוּ יָלְדוֹ"; מוֹהֲרָא"ש זָאגְט פְּשַׁט, דָאס אִיז נִישְׁט קֵיין שְׁבַח, אַז מֶען זָאגְט פַארְן מְלַמֵּד: 'דַיינֶע תַּלְמִידִים זֶענֶען אַזוֹי וִוי דַיינֶע קִינְדֶער', נָאר דָאס אִיז אַ הִתְחַיְּיבוּת, מֶען פַארְלַאנְגְט פון אִים עֶר זָאל צוּגֵיין צוּם קִינְד און טְרַאכְטְן: 'דָאס אִיז מַיין קִינְד, און אַז מַיין קִינְד פִירְט זִיךְ אוֹיף נִישְׁט רִיכְטִיג וָואלְט אִיךְ אִים צֶעבְּרָאכְן זַיינֶע הֶענְט?' וֶוער וָואלְט אַזוֹינְס גֶעטוּן מִיט זַיינֶע אֵייגֶענֶע קִינְדֶער?!

גֶעבּ דֶעם קִינְד אַסַאךְ לִיבְּשַׁאפְט, גֶעבּ אִים אַ גְלֶעט, וֶועט זַיין נֶפֶשׁ פַארְהֵיילְט וֶוערְן; גֶעבּ אִים אַ שְׁמֵייכְל, וֶועט מֶען קֶענֶען רַאטֶעוֶוען זַיין עָתִיד. מוֹהֲרָא"ש זָאגְט נָאךְ פוּנֶעם הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, וֶוען עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ מְלַמֵּד פְלֶעגְט עֶר גְלֶעטְן דִי קִינְדֶער, עֶר פְלֶעגְט זֵיי קוּשְׁן און לִיבּ הָאבְּן, און דִי חִידוּשׁ אִיז, אַז נִישְׁט נָאר דִי קִינְדֶער וָואס שְׁטֶעלְן זִיךְ צוּ צוּם סִיסְטֶעם הָאט עֶר גֶעקוּשְׁט און לִיבּ גֶעהַאט, דִי חִידוּשׁ אִיז אַז עֶר הָאט גֶעקוּשְׁט דִי קִינְדֶער וָואס הָאבְּן נִישְׁט פְלַייסִיג גֶעלֶערְנְט, דִי קִינְדֶער וָואס הָאבְּן נִישְׁט גֶעהֶערְט וָואס מֶען רֶעדְט צוּ זֵיי וְכוּ', און אַזוֹי הָאט עֶר זֵיי אַלֶע אוֹיסְגֶעהֵיילְט זֵייעֶר נֶפֶשׁ און גֶעבְּרֶענְגְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

אַ כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה.

...

(קונטרס עצתו אמונה כי תצא תשפ"ו)

חִינוּךְ אָפְּטֵיילוּנְג

אויף קול ברסלב

צו הערן אלע שיעורים אויף חינוך
פון דער ראש ישיבה שליט"א
אויף קול ברסלב
דרוקט: 1-2-4-2
- שמעו ותחי נפשכם -

צו באקומען וועכנטליך דעם גליון, ביטע שרייבט צו: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קול ברסלב - שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; מעשיות פון תפלה און נאך
212-444-9191 / 845-351-0910
ארץ ישראל 0797040066 / ענגלאנד 03303502361 / קאנאדא 4383008080
בעלגיע 3235003461 / ארגענטינע 11552354370

קוואל פון אמונה (פרויען) - שיעורים; מעשיות פון תפלה; רעסעפיס; און נאך
845-351-9060 / 212-444-9169
ארץ ישראל 0797040069 / ענגלאנד 03303502363/ קאנאדא 438-320-9090
חיזוק יומי אימעיל chizikyomi@gmail.com/ טעלעפאן מעסידזשינג 347-630-2876